

SÅDAN FÅR DU EN HØJTYDENDE SO

JENS KORNELIUSSEN
25. NOVEMBER 2021

SvineRådgivningen

1

SÅDAN FÅR DU EN HØJTYDENDE SO ?

Fantastisk avlsfremsgang

- Vi er gået fra 30 → 40 grise pr årsso

Men det har haft en omkostning

- Kvalitet af bentej har svært ved at følge med.
- Flere søer har dårligere funktion i farestalden
- Højere so dødelighed
- Flere små grise ved fødsel – udfordringer med dødelighed
- Mere sårbar over for dårlig management, upræcis fodring og dårlig foder kvalitet.

For at udnytte avlspotentialt, og sikre en højtydende so, skal der optimeres bredt på mange områder, og det starter helt tilbage i polte perioden.

SvineRådgivningen

2

PROGRAM

Jeg vil i dette indlæg fokusere mest på fodringsmæssige tiltag.

Tjekliste

- ✓ Fodring af polte
- ✓ Fodring af drægtige søer
- ✓ Fodring af diegivende søer
- ✓ Foderlade og foderanlæg
- ✓ Er det godt at være so i besætningen?
- ✓ Vi løfter i flok

Afkortet version - de vigtigste tjekpunkter

SvineRådgivningen

3

✓ POLTEFODRING

- **Agenda: At polte ikke er for store ved løbning (140-160 kg) -14-15 mm spæk**
- Udfordring at fodre korrekt i mange besætninger.
- Foderanlæg er ikke lavet til det.
- Tidligere slagtesvinefoder og diegivningsfoder → dyrerne er blevet for store og minimal spæk
- Vi har behov for at reducere protein i poltefoder betydeligt.
- **Ideelt særskilt foder: poltefoder afpasset aldersgrupper**
- **Alternativt:**
  - 30-65 kg Farestaldsblanding
  - 65-110 kg Løbetsaldsblanding
  - 110-150 kg Drægtighedsblanding
- Mange steder kan det ikke lade sig gøre! Hvad gør vi så?

SvineRådgivningen

4

✓ POLTEFODRING – LØSNINGER I PRAKSIS

1 stald - 2 foderanlæg. (eller 2 stalde/sektioner med hver sit foderanlæg)

30/40 kg → løbestald

EX 1

- Diegivningsfoder på anlæg 1
- Drægtighedsfoder på anlæg 2
- Tilnærmet skift ved 50-70 kg – hvis det er muligt.

EX 2

- Tilpasset foder efter poltenes vægtinterval på begge anlæg

SvineRådgivningen

5

✓ POLTEFODRING – LØSNINGER I PRAKSIS

1 stald - 1 foderanlæg. Polte fra 30/40 kg → løbestald

EX 1

- Drægtighedsfoder på foderlæget.
- Manuel tildeling af 150/200 gram sojaskrå pr dyr per dag indtil 60 kg. På gulv eller i langkrybbe
  - 60-90 kg = foder lidt under norm

EX 2

- Drægtighedsfoder på foderanlægget.
- Manuel tildeling af Farestaldsfoder i automater til dyr indtil 55/60 kg

SvineRådgivningen

6

✓ **POLTEFODRING – LØSNINGER I PRAKSIS**

Når jeg besøger besætninger er årsag nr. 1 til for dårlig funktion af søer – forkert fodring i polte perioden!!

- Det bekræftes af andre rådgivere og dyrlæger
- Måske fodres poltene i mere end 50% af alle besætninger forkert.

Lad kreativiteten råde, der kan og skal findes en løsning

Jeg har ikke været i en besætning, hvor der ikke kunne laves rimeligt kompromis

✓ **FODRING AF DRÆGTIGE SØER**

Norm:

dage	gram ford. protein	Pr Feso lysin
0-116	90	4,0
løbeafd	95	4,5(5,0)

• **Løbeafdelingen er udfordringen mange steder**

- Diegivningsfoder er OK fra fravæning til få dage efter løbning
- Diegivningsfoder kan ikke bruges indtil 4-5 uger efter løbning!!
- Særskilt foderstreg til løbeafdelingen nødvendig.
- NB. der er forsøg i gang, som skal vise, om drægtighedsfoder i løbeafdeling er OK

✓ **FODRING AF DRÆGTIGE SØER**

Foderkurven til drægtige søer - nyeste fra Seges

Rygspæk ved fravæning	Mager <12 mm	Middel 12-14 mm	Fed > 14 mm
Feso pr. dag, dag 0-30	4,5 (+ 3 mm)	3,0 (+ 1,1 mm)	2,5 (+ 0,3 mm)
Feso pr. dag, dag 30-84	2,3 (+ 1 mm)	2,3 (+ 1 mm)	2,3 (+ 0 mm)
Feso pr. dag, dag 84-106	3,5 (+ 0,6 mm)	3,5 (+ 0,6 mm)	3,5 (+ 0,6 mm)
Roetabieret rygspæk, i alt	-4,5-5 mm	2,5-3 mm	0,5-1 mm

- Man kan godt gå ned på 2,2 Feso dag 30-84 dag.
- Evt. senere op på høj foderstyrke: dag 90 i stedet for dag 84
- Evt. 3,6-3,7 Feso fra dag 90 → faring
- Vådfoeding : gerne op til 4 liter vand pr kg tørfoder

✓ **FODRING AF DIEGIVENDE SØER**

Norm: fortsat 118 gram ford råprotein pr Feso

Godt udgangspunkt:

- ½ byg + ½ hvede
- 3% roepiller (+)hvedeklid
- 2,7-2,9% fedt
- Additiver efter behov: Syre, bacto-cell, levucell, EP199, organiske mineraler o.l.
- Toxinbinder sofoder generelt : Mycosorb, Mycofix, X-bond
- Foder tilpasset varmetress – i sommerperioden
- **Fasefodring ?:**
  - Effekt i forsøg meget begrænsede.
  - Min erfaring:
    - Det skal være muligt!
    - Høj fiber og min. 110-112 gram ford. Råprotein i fase 1
    - Fase 1 kun indtil faring.

✓ **FODRING AF DIEGIVENDE SØER**

Der er opnået et mål 126,0 gram ford. råprotein.
 Niveauet af søer og effekt på råprotein
 STEP -2: 15,26 % søer - 29,39% hvede = 114,3 g st. ford. råprotein
 STEP -1: 14,26 % søer - 30,89% hvede = 117,7 g st. ford. råprotein
 STEP 0: 17,24 % søer - 37,30% hvede = 120,0 g st. ford. råprotein (udgangspunkt)
 STEP 1: 38,20 % søer - 36,30% hvede = 125,0 g st. ford. råprotein
 STEP 2: 94,20 % søer - 35,30% hvede = 126,0 g st. ford. råprotein
 +/- 1% protein i byg (fra 8,7 % i været) +/- 1,0% søer og tilsvarende regulering på hvede
 +/- 1% protein i hvede (fra 8,8 % i været) +/- 1,1% søer og tilsvarende reg. på hvede
 +/- 1% protein i hvede (fra 45,8 % i været) +/- 0,5% søer og tilsvarende reg. på hvede

Wt	0.011	0.012	0.013	0.014	0.015	0.016	0.017	0.018	0.019	0.020
Wt	0.011	0.012	0.013	0.014	0.015	0.016	0.017	0.018	0.019	0.020

Eksempel på diegivningsfoder

- Grønne trappetrin til regulering af protein - mange bruger det i dag
- Hvis man køber korn ind løbende uden proteinregulering vil protein variere mellem 110 – 130 gram ford. pr Feso!
- Fremtid – røde trin til regulering af sojaskrå i forhold til protein i korn

✓ **FODRING AF DIEGIVENDE SØER**

Foder tider :

tid	3 fodringer	4 fodringer
1.	7,00	7,00
2.	13,00	11,00
3.	20,00-22,00	15,00
4.		20,00-22,00

- Flere fodringer pr dag – vi følger forsøgene fra Seges
- Jeg foretrækker 4 fodringer, hvis det er muligt

Foderkurve :

Udvalgte	Protein	Feso
1	11,5	11,5
2	11,5	11,5
3	11,5	11,5
4	11,5	11,5

Vådfoeder : op til 3 liter vand pr kg tørfoder

✓ TJEKLISTE – AFKORTET VERSION

✓ Vådfoder hygiejne

- ✓ Gærttest – udtag en vådfoderprøve fra vådfodertanken – efter recirkulering og lige før fodring og lad den stå natten over
- ✓ Er der kraftig luftudvikling skal årsagen findes

SvineRådgivningen

13

✓ TJEKLISTE – AFKORTET VERSION

✓ Hyppigste fejl i lade og foderanlæg

- ✓ Rengøring af blandetank
- ✓ Brugvandstanke
- ✓ Transportveje og siloer
- ✓ Korngrave
- ✓ Vandtanke

- ✓ Kondensafsugere – poserne skal skiftes !

SvineRådgivningen

14

✓ TJEKLISTE – AFKORTET VERSION

✓ Er der fortsat gær / luftudvikling i vådfoder efter tjek

- ✓ Syretilsætning
  - ✓ Ny gærttest
- ✓ Rengøring af anlæg
  - ✓ Kaustisk soda + varmt vand

SvineRådgivningen

15

✓ TJEKLISTE – ER DET GODT AT VÆRE SO I STALDANLÆGGET

- ✓ Er der god vandforsyning – rent vand?
- ✓ Er der plads nok i farebøjlen ?
  - ✓ Er den spredt helt ud indtil faring
- ✓ Står soen for længe i farestalden inden faring?
- ✓ Er der passende temperatur?
- ✓ Er der ro i farestalden ?
  - ✓ Pas på unødige flytninger af grise

SvineRådgivningen

16

✓ TJEKLISTE – VI LØFTER I FLOK

- ✓ Hvis vi arbejder i fællesskab på at få tjeklisten vinklet af – med alle relevante punkter:
  - Og sundheden er på plads
- ✓ Så har gjort hvad vi kan, for at få en velfungerende og højtydende so
- ✓ Men, avlssystemet har også et ansvar for at fremavle en stærkere so – og det ved de.

SvineRådgivningen

17